REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Eksteín Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoielă.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ₫i.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 47. Braşov, Lunĭ-Marţĭ 29 Februarie (13 Martie). 1900.

Maghiarii şi naţionalităţile.

S'a vorbit şi s'a scris mult în timpul din urmă despre „cestiunea naţionalităţilor în Ungaria“. Enunciaţiunile ministrului-preşedinte Szell, făcute ca rĕspuns la interpelarea luĭ Komjathy, au dat ocasiune şi pressei naţionalităţilor de a-se pronunţa asupra acesteĭ cestiunĭ.

S'au pus în cumpĕnă punctele de vedere principiare de carĭ, după mărturisirea d-luĭ Szell, este condusă politica sa faţă cu naţionalităţile, cu modul şi tactica de procedere adoptată şi enunciată de el, şi s'au aflat încă şi de aceia, carĭ, înclinaţĭ maĭ mult spre optimism, au luat mai uşor însemnătatea programuluĭ politic al d-luĭ Szell şi au pus maĭ mare greutate decât ar fi trebuit pe declaraţiunea sa, că nu voesce sĕ continue procederea brutală a sistemuluĭ Tisza-Banffy, că nu vré sĕ întrebuinţeze forţa şi sĕ persecute pe nimenĭ etc.

Una însĕ, pe cât scim noi, puţin s'a ventilat în pressa naţionalistă. Un moment istoric fórte însemnat, adecă acela, când guvernul şi legislaţiunea ungurésca au părăsit cu totul politica, ce a dat nascere legii de naţionalităţĭ şi care se numesce de comun politica luĭ Deak şi Eötvös.

Acest moment istoric s'a petrecut înainte cu douĕ-₫ecĭ de anĭ, când s'a decretat legea pentru introducerea forţată a studiuluĭ limbeĭ maghiare în şcólele nóstre poporale. Acésta s'a întêmplat în primăvara anuluĭ 1879. Atuncĭ, la desbaterea generală asupra numiteĭ legĭ, a luat cuvêntul Ludovic Mocsony, numit şi „corbul alb“ între Ungurĭ, şi a întrebat de repeţite-orĭ pe conaţionaliĭ seĭ din dietă, décă ei vor sĕ o rupă cu acea politică, ce a adoptat'o naţiunea maghiară în cestiunea naţionalităţilor în timpul sistemuluĭ absolutistic şi al provisoriuluĭ (1860—1866) şi care şi-a aflat espresiunea în legea de naţionalitate dela 1868? El neprimind nicĭ un rĕspuns adause, că a au₫it frase fórte bine sunătóre, că tótă schimbarea direcţiuneĭ politice din timpul amintit n'ar fi alta, decât dovedirea de fapt a ideiĭ de stat, dér nu scie „până unde voesc sĕ mérgă aceia, carĭ vor sĕ-o rupă cu politica urmată până acum“. O voce l'a întrerupt atuncĭ cu cuvintele: „până la statul unitar naţional maghiar!“

Eĭ bine, după douĕ-₫ecĭ de anĭ vine Coloman Szell, căruia i-s'a făcut atâta reclamă cu aceea, că ar fi un continuator al politiceĭ deakiste, vine şi proclamă în adevĕr, ca punct cardinal al programuluĭ sĕu, construirea statuluĭ naţional unitar maghiar. Totodată însĕ enunţă, că la resolvarea acesteĭ probleme capitale nu va întrebuinţa forţa, ci se va mărgini a desfăşura numaĭ energiă acolo unde va fi de lipsă.

Cu totul altfel a înţeles Mocsary — un bărbat de frunte politic al Maghiarilor, care a studiat adênc şi conscienţios cestiunea naţionalităţilor — problema politiceĭ maghiare. El a definit principiul fundamental al legiĭ de naţionalitate aşa: „că fiă-căruia îi este conces a-şĭ susţinê propria individualitate naţională, a-o desvolta şi a putê progresa, pe basa acesteĭ individualităţĭ naţionale, în cultură; că limbeĭ maghiare se dau privilegiĭ numaĭ întru atât, încât este neapĕrat necesar cu privire la conducerea maĭ cu scop a guvernuluĭ statuluĭ şi încât este de lipsă, ca în privinţa unor afacerĭ sĕ fiă o unitate de limbă în stat“.

De aci a dedus apoĭ Mocsary, că legea pentru introducerea limbeĭ maghiare în şcólele poporale ale nemaghiarilor stă tocmaĭ în contra₫icere făţişă cu legea de naţionalitate dela 1868, după care nu este de lipsă ca locuitoriĭ naţionalităţilor ţĕrii sĕ-şĭ însuşéscă limba maghiară, căcĭ e prevĕ₫ut în lege, că în afacerile lor publice pot procede în limba lor proprie.

Acest distins şi unic politician maghiar a mers în esplicarea situaţiuneĭ încă şi maĭ departe făcĕnd constatarea, că în motivele aduse pentru amintita lege este multă lipsă de sinceritate, căcĭ o sciu cu toţiĭ, că Maghiariĭ sub „lăţirea limbeĭ maghiare“ nu înţeleg alt ceva, decât maghiarisarea.

Arĕtând pericolele, ce le póte nasce pentru ţéră acéstă tendinţă, în care naţionalităţile trebue sĕ vadă un atac asupra propriei lor esistenţe, Mocsary ajunse la conclusiunea, că spre a evita tóte urmările rele, Maghiariĭ trebue sĕ accepteze situaţiunea, că *Ungaria este un stat poliglot*, în care se află diferite naţionalităţĭ, carĭ tóte ţin tare la individualitatea lor.

Eĭ bine, ministru-preşedinte Szell nu acceptă acéstă situaţiune. Crede însĕ a uşura situaţiunea nouĕ, creată de nisuinţele utopice maghiare, declarând, că nu vré sĕ întrebuinţeze forţa în raporturile politice faţă cu naţionalităţile. Dér forţa nu consistă atât în procederea brutală din cas în cas, cât maĭ mult în faptul, că, maĭ ales de douĕ-₫ecĭ de anĭ încóce, ea se aplică prin legile şi ordonanţele nesfîrşite, ce s'au adus şi se aduc în detrimentul nostru şi al desvoltăriĭ individualităţiĭ nóstre naţionale.

Şi în punctul acesta Coloman Szell n'a dat nicĭ măcar acea mângâere naţionalităţilor, că va stărui a-se pune cel puţin de a₫ĭ încolo stavilă acesteĭ întrebuinţărĭ a forţeĭ elementuluĭ domnitor faţă cu naţionalităţile asuprite.

Cestiunea disolvăriĭ parlamentuluĭ ungar se discută în câteva ₫iare de frunte maghiare. „*Budapesti Hirlap*“ scrie în numĕrul sĕu dela 11 Martie, că în cercurile politice şi parlamentare se vorbesce mereu, că guvernul va supune uneĭ serióse chibzuelĭ *disolvarea maĭ de timpuriu a dieteĭ*, décă agitaţiunile şi frământările pricinuite de urele personale vor pune la o probă grea liniştea parlamentuluĭ şi activitatea luĭ pacĭnică. Spune, că pe orisonul parlamentuluĭ se ivesc din nou puncte negre, carĭ ameninţă cu furtună. Din tenorul articoluluĭ numiteĭ foi se póte conchide, că planul disolvăriĭ parlamentuluĭ şi ordonarea de noue alegerĭ dietale forméză preocuparea de căpeteniă a cercurilor maghiare diriguitóre.

Fantoma absolutismuluĭ în Austria amenință a₫ĭ cu tótă seriositatea. Intr'una din ₫ilele trecute, pe când deputaţiĭ cehĭ se sfătuiau asupra situaţiuneĭ, apăru în mijlocul lor deputatul polon contele *Dziedusicky* şi le ₫ise: „In numele meu, al amicilor mei, al amicilor voştri şi în numele amicilor reciptocităţiĭ slave, Vĕ rog, uşuraţĭ starea în care ne aflăm, vin sĕ vĕ spun, că *în contra nóstră şi a partidelor slave se plănuesce absolutismul militar*“. După depărtarea luĭ, Cehiĭ s'au sfătuit, că ce au de a face. Mulţĭ dintre eĭ voiau continuarea obstrucţiuneĭ, mulţĭ însĕ au propus, ca în contra legeĭ de recrutare sĕ nu facă obstrucţiune, căcĭ împĕratul s'ar supĕra rĕu şi nu va maĭ convoca nicĭ dieta provincială boemă. Slaviĭ de Sud sĕ fi declarat, că eĭ nu pot suporta absolutismul, căcĭ nu sunt aşa de bogaţĭ şi înaintaţĭ în cultură ca Cehiĭ, şi în mijlocul Germanilor sunt mult maĭ slabĭ. Părerea acésta a învins, însĕ numaĭ c'o majoritate de 3 voturĭ. S'a decis, în fine, ca în contra legeĭ de recrutare sĕ nu facă obstrucţiune, însĕ contra celorlalte proiecte ale guvernuluĭ sĕ desfăşure lupta şi oposiţia cea maĭ înverşunată, până când nu li-se va garanta restabilirea limbeĭ oficiale cehice.

Se asigură, că ministeriul Koerber nu e de loc mulţămit cu atitudinea acésta. El nu va da limbă oficială cehică, de téma sĕ nu ridice în contră-i furia Germanilor,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Bătălia dela Braşov

întêmplată la 17 Iulie 1603.

După mórtea luĭ Mihai Vitézul boeriĭ aleseră domn al ţĕrii românescĭ pe ginerele sĕu Şerban Basarab, supranumit Radu.

Acest principe înţelept, îndată ce cuprinse scaunul, se îngrijì de restabilirea ordineĭ şi a siguranţeĭ în ţéră şi rechemà din strĕinătate pe boeriĭ refugiaţĭ. Spre susţinerea păciĭ, trimise solĭ la Sultanul, restabilind faţă de Pórtă referinţile cele vechĭ şi se puse în înţelegere bună cu puterile vecine. Dér în contra tuturor nisuinţelor sale pacĭnice în timpul de 9 anĭ, cât domnì, 4 anĭ fù constrîns a purta rĕsbóie.

Deja în 1602 întră Simeon Movilă, ajutorat de fratele sĕu Eremie, domnul Moldoveĭ, cu o mare óste fără de veste în ţéră şi îl alungà din scaun.

Şerban fuge la împĕratul Rudolf II, care îi dă într'ajutor o armată condusă de generalul George Basta. Movilă e scos din ţéră şi Şerban îşĭ reocupă scaunul domnesc. In semn de mulţămită el trimite luĭ Rudolf la 21 Decemvre solĭ cu multe darurĭ şi se pune sub scutul şi ocrotirea luĭ. Impĕratul încă îi trimite darurĭ, asigurându-l de bunăvoinţa sa.

In Ardeal pe acel timp dieta nu se putea uni în privinţa alegereĭ voivoduluĭ, care sĕ-i urmeze luĭ Mihai Vitézul în domniă. O partidă, în frunte cu Saşiĭ, trimite solĭ la împĕratul Rudolf sĕ-l róge, ca conform pactuluĭ încheiat odinióră cu Sigismund Bathori, sĕ priméscă domnia. Partida contrară alese de voevod pe unul cu numele Szekely Moise, om de origine din poporul de rênd, care însĕ prin vitejiă personală şi alte însuşirĭ, îşĭ câştigase mare va₫ă. Acest Moise fù înaintat în óstea luĭ Mihai Vitézul la trépta de general şi tot el pierdù la 1601 bătălia dela Ghirişlău în contra fostuluĭ sĕu stăpân.

*

Ţéra Ardealuluĭ pe atuncĭ era în posesiunea împĕratuluĭ, căcĭ tóte oraşele, cetăţile şi castelele erau ocupate de trupele sale şi generalul sĕu Basta staţiona cu mulţĭ soldaţĭ în centrul ţĕriĭ, la Cluşiŭ.

Moise după bătălia dela Ghirişlău, scos din ţéră, se refugiase la Timişóra, care cetate pe atuncĭ aparţinea imperiuluĭ turcesc. Aci primind scirea despre alegerea sa de voevod, dênsul se pune în înţelegere cu Mehemet seraschierul Sultanuluĭ, prin a căruĭ influinţă esoperéză recunóscerea sa de voevod din partea Porţiĭ, pe lângă promisiunea de a plăti pe viitor un tribut anual de 10 miĭ galbinĭ. Capul lucruluĭ însĕ sub atarĭ împrejurărĭ era pentru Moise câştigarea uneĭ armate destul de numĕróse, ca cu acésta sĕ pótă smulge ţéra din mânile împĕratuluĭ bătênd şi scoţênd din ţéră pe Basta. Decĭ el trimite pe cumnatul sĕu Nicolae Corniş la hanul tătăresc, sĕ-i céră ajutor de óste pentru plată. Dela Turcĭ încă primì un ajutor de 1000 de ostaşĭ, conduşĭ de paşa Bectas din Timişóra. Apoi maĭ luà în sold pe cine gasì: — Ungurĭ, Sêrbĭ şi Româniĭ cu toţiĭ vre-o câteva sute.

La începutul luneĭ luĭ Aprilie 1603 Moise plécă, cu óstea ce-o putù aduna în Timişóra, îndreptându-se în contra cetăţilor Lugoşiŭ şi Caransebeş. Micele garnisóne împĕrătescĭ, carĭ pă₫eau aceste cetăţĭ, capituléză la prima provocare fără nicĭ o încercare de resistenţă.

In timpul acesta sosesce şi ajutorul tătăresc, constător din 8000 de ómenĭ, conduşĭ de un anume Cantimir Murza şi de unul Ac, ér Moise acum sĕ crede a fi destul de tare pentru a năvălì cu prospecte de succes în Ardeal.

Din Caransebeş el trimite o avangardă, constătătóre din 1000 de Tătarĭ, 320 de Sêrbĭ şi 150 de Ungurĭ, sub conducerea luĭ Gavril Bethlen, prin pasul „Pórta de fier“, înainte în Ardeal, ér el însuşĭ cu grosul óstei urméză după câte-va ₫ile.

Generalul împĕrătesc Basta nicĭ nu putea presupune, că luĭ Moise îi va succede sĕ adune o putere armată într'un timp atât de scurt şi fără veste, decĭ el fără de grijă concediase cu începutul anuluĭ 1603 cea maĭ mare parte a soldaţilor săĭ (mercenarĭ) şi nu reţinù în serviciu, decât pe aceia, carĭ formau garnisónele cetăţilor, fortăreţelor şi a castelelor. Scirea neaşteptată despre năvălirea luĭ Moise în ţéră, cu o armată atât de considerabilă, îl surprinse decĭ într'un mod fórte neplăcut, aflându-l cu totul nepregătit de luptă.

Totul, ce putea face sub aceste împrejurărĭ, era, că cerù ajutor urgent dela generalul împĕrătesc, comandant al Caşovieĭ Ferdinand Gonzaga, şi în numele împĕratuluĭ şi dela Şerban Domnul Ţĕreĭ românescĭ.

ce de sigur ar isbucni cu forță elementară la cas când s'ar pleca postulatului cehic. După tóte acestea se crede, că „Reichsrath“-ul va fi amânat și se vor convoca érăși dietele provinciale, pentru-ca sĕ se continue în Praga esperimentele de împăcare între Germani și Cehi. De nu-i va succede guvernului nicĭ acésta, va disolva camera și va face alegerĭ nouĕ.

Acéstă situație critică îi supĕră în mare mĕsură și pe Maghiari și foile lor nu fără îngrijire se întrébă, ce va urma din tóte acestea, ce se va face cu delegațiunile, cu cvota pe o jumetate de an și în genere, care va fi starea monarchiei în viitorul apropiat? Ingrijirile aceste au temeiu, după-ce dincolo amenință *absolutismul*, ér dincóce domnesce cea mai mare *siguranță*, așa încât chiar d-l Szell e ispitit a-se întreba, ce mai póte sĕ aștepte dela dietă în actuala ei formațiune?

Liga și afacerea Iancu. Foile din regat aduc scirea, că comitetul Ligei culturale a decis sĕ lanseze un *manifest*, în care sĕ protesteze în contra insultei dela Alba-Iulia, adusă memoriei eroului nostru național Avram Iancu. Cu redactarea manifestului a fost însărcinat d-l Mihail *Vlădescu.* S'a mai hotărît convocarea unei *întrunirĭ de protestare* pe ḑiua de 16 Martie.

Conflictul româno-bulgar.

Dăm aicĭ după „Timpul“ din Bucurescĭ câte-va deslușirĭ asupra originei conflictului româno-bulgar la Dunăre.

Afară de ostrovul Bujoreanu, care se află în fața Zimnicei și care aparține României, era încă un ostrov mai mic, asupra căruia Bulgaria pretindea, că are dreptur̆ı. Schimbându-se cursul Dunării a dispărut apa, care despărția ambele ostrovurĭ, și cel mic fu alipit de marele ostrov Bujoreanu, făcênd astăḑĭ parte din acesta, adecă din țĕrmul stâng al Dunării, care aparține de drept României, și Bulgaria voind sĕ ocupe micul ostrov, ar însemna, că vré ocuparea unui punct pe teritoriu românesc.

De doi anĭ s'au continuat negociărĭ diplomatice asupra acestui incident, carĭ însĕ n'au putut ajunge la un resultat. Pe timpul când se urmau negociările, Dunărea a venit atât de mare, încât portul bulgar de pe micul ostrov a fost silit sĕ-l părăséscă, fiind isolat de malul drept al Dunării prin apele marĭ.

Atuncĭ România a ocupat ostrovul, ér Bulgaria a protestat. Ea încercă a ocupa ostrovul din nou trimițĕnd odată o barcă cu soldațĭ, ér altă dată un mic detașament cu un ofițer. Ofițerul român, care comanda postul, a somat pe soldații bulgarĭ sĕ se retragă, și când au revenit comandațĭ de un ofițer, ofițerul român a declarat, că ostrovul era luat în posesiune din ordinul guvernului, nu póte prin urmare tolera restabilirea unui post strĕin pe teritoriu românesc. In urma acestei declarații ofițerul bulgar s'a retras, fără de a-se fi ivit un conflict în faptă.

Negocierile pe calea diplomatică, continuă „Timpul“, urméză pentru aplanarea incidentului. Cestiunea de principiu nu suferе nicĭ o discuție. Granița între douĕ State despărțite prin cursul unui fluviu se definesce prin *talvegul* séu matca apei. Ostrovul Bujoreanu nu mai este despărțit de micul ostrov ce fusese ocupat de Bulgarĭ și astăḑĭ este în posesiunea nóstră, prin *talvegul* Dunărei. Micul ostrov face parte integrantă din ostrovul cel mare Bujoreanu și, prin urmare, din teritoriul românesc dealungul țĕrmului stâng al fluviului....

De-altmintrelea, cestiunea a fost ridicată în ședința de erĭ a Senatului prin o întrebare pusă guvernului de către d-l senator Sefendache și rĕspunsul dat de d-l ministru de rĕsboiŭ, generalul Iacob Lahovari n'a lăsat nimic de dorit în privința elucidărei incidentului în fapt și în drept.

Din aceste declarațiunĭ reese, că România a dat și de-astădată dovedĭ netăgăduite de moderațiune față cu unele apucăturĭ cam sburdalnice ale tinerilor sĕi vecinĭ. Dér tot-odată se vede, că guvernul a luat tóte mĕsurile indicate de împrejurărĭ pentru a face sĕ se respecte drepturile de suveranitate ale Statului român.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Scirile, ce sosesc din Africa de médăḑĭ, presentă situațiunea ca fiind fórte nefavorabilă pentru Burĭ. Se ḑice chiar, că rĕsboiul se apropie de sfîrșit. Nu dór' că Englesii ar fi raportat victorii strălucite și decisive asupra Burilor, dér Burii au obosit și în fața uriașelor forțe englese republicele lor par a fi dispuse sĕ ofere pacea.

Ĕtă scirile mai nouĕ:

Sfîrșitul rĕsboiului?

Bruxella, 10 Martie. Póte fi considerat ca un fapt mai pe sus de orĭ-ce îndoélă, că președinții *Krüger* și *Steyn*, înainte de a-se începe lupta pe viață și mórte, vor ruga puterile europene sĕ intrevină. Aicĭ au informațiunĭ sigure despre pașii, ce i-au făcut în privința acésta cei doi președințĭ.

Londra, 10 Martie. Aicĭ au sosit informațiunĭ, că *Krüger* și *Steyn* își dau silința a impiedeca continuarea rĕsboiului. Décă însĕ va fi vorba de nimicirea republicelor, *Burii sunt gata a-și pustii mai înainte țéra.* In privința acésta „Daily Mail“ publică declarația lui *Krüger*, că înainte de ce Union Jack (Anglia) va arbora stindardele sale, *vor arunca în aer casele din Pretoria.* Prin case e așeḑată iérbă de pușcă, stând în legătură cu forturile esterne. Mare parte a minelor de aur pot fi inundate în tot momentul.

Londra, 10 Martie. Se confirmă scirea, că președinții *Krüger* și *Steyn* au redactat în Bloemfontein o telegramă, în care *cer pace dela Salisbury.* In telegrama acésta ei spun, că republicele Transvaal și Oranje sunt gata a discuta asupra divergențelor, carĭ au causat rĕsboiul. Declară mai departe, că Burii au ocupat teritoriul engles numai din cause strategice, dér nu póte fi vorba despre aceea, că elementele olandese din Africa sudică s'ar fi conjurat pentru a isgoni pe Englesĭ din Africa. Décă așa ar fi fost, rescóla ar fi avut un efect mult mai mare. Englesii pot încheia acum pace, căcĭ *prestigiul lor a fost reabilitat.* Rógă dér pe Salisbury, sĕ facă preposițiunĭ, pe basa cărora sĕ se pótă trata despre pace. Burii ar fi decișĭ a-se lupta până la ultimul picur de sânge numai atuncĭ, când Englesii ar voi sĕ le răpéscă independența.

Fața de acésta „*Standard*“ declară, că guvernul engles va face cunoscut ḑilele viitóre condițiile pe lângă carĭ ar fi dispus a primi „supunerea“ Burilor. Basa condițiunilor Angliei este *încetarea deplină a independenței politice și militare a celor douĕ republice bure.* Un lucru este mai pe sus de orĭ-ce îndoélă: *trebue sĕ înceteze definitiv* sistemul de guvernare al lui Krüger și Steyn.

Teatrul luptei în Oranje.

Londra, 10 Martie. Valórea succeselor din urmă ale lui *Roberts* scade vĕḑĕnd cu ochii. „Daily News“ scrie: Durere, inimicul a reținut și a împiedecat pe *French* a înainta mai departe. *N'a succes de loc* separarea Burilor. Criticii militarĭ sunt silițĭ a recunósce, că succesul Englesilor nu e ceva lucru mare, deórece armata bură a rĕmas cu totul nevătĕmată.

Din *Lourenzo Marquez* se anunța, că guvernul bur construesce mine esplosive lângă Johannesburg, ca la cas de lipsă sĕ arunce orașul în aer. Guvernul a oprit, ca apa sĕ fiă scósă din mine.

Chipul de luptă al Burilor.

Doctorul *Theiler*, medic în Transvaal, de origine elvețian, publică într'un ḑiar următórele amĕnunte asupra chipului de luptă al Burilor:

Liniștea flegmatică a Burilor e strĕină de actele cutezătóre rĕsboinice. Orĭ-ce ar face el, primul lui gând e cum sĕ se asigure mai bine, dér în același timp totușĭ sĕ aducă pagube inimicului. Pentru Bur „asalturile“ nu sunt decât o înaintare acoperită. El sare din stâncă în stâncă, se pitesce, și vai de Englesul, care își ridică capul de după o piatră. Burul admiră disprețul de mórte cu care soldatul engles pornesce la asalt, cu pieptul deschis, dér o regretă, căcĭ n'are nicĭ un scop. După concepția lui, acest fel de cutezanță e aprópe o nebunie, căcĭ „în rĕsboiŭ nu se duce omul ca sĕ fie omorît, ci ca sĕ impusce pe inimic“! Orĭ-ce posiție ar ocupa Burul, el se întrébă întâiŭ și întâiŭ: cum voiŭ scăpa mai bine de aci? Nimic nu-i pentru el mai neplăcut, decât sĕ fie împresurat. Numai atuncĭ se luptă cu curagiu nebun. Comandanții sciu acésta și de aceea nu arareorĭ își așeḑă trupele astfel, încât soldații sunt silițĭ sĕ se lupte cu cea mai mare încordare, când inimicul cércă sĕ-l împresure.

La situația financiară. Camera (română) a votat modificările introduse de Senat în legea timbrului și înregistrării. După largĭ desbaterĭ ea a votat și legea pentru reorganisarea ministeriului de domenii, precum și pe aceea prin care ministeriul de finanțe este autorisat sĕ rescumpere dela sindicatul de bancherĭ, la care s'a contractat împrumutul de 180 milióne din 1898, rentă amortibilă de 4 și 5% pentru o sumă de 13 milióne francĭ, pe care sindicatul, din causa scumpirei banilor în diferite părțĭ ale Europei, a preferat sĕ o păstreze în portofeliul sĕu în loc de a-se grăbi sĕ o vĕndă, ceea-ce ar fi influințat în mod simțitor cursul rentelor nóstre.

Aceste 13 milióne se compun din 9 milióne rentă amortibilă 4%, pe care sindicatul o luase dela Statul român pe cursul de 90½ și 4 milióne rentă amortibilă 5% luată de același consorțiu pe cursul de 96.

In tómna anului 1899, când se trata noul împrumut de 175 milióne francĭ cu bonurĭ de tesaur 5%, sindicatul ni-a atras atențiunea asupra acestui stock și după o ințelegere cu guvernul român s'a stabilit sĕ-i vĕndă cele 9 milióne rentă 4% pe cursul de 85, ér restul de 4 milióne rentă 5% pe cursul de 96.

Dér fiind-că tesaurul român nu dispune în acest moment de un numerar suficient pentru a efectua acéstă rescumpĕrare de rentă, s'a convenit ca sindicatul sĕ vĕndă acest stock până la 31 Decembre 1900, pe cursurile minime de 85 și de 96 indicate mai sus, ér décă le va vinde pe un curs superior, diferența sĕ fie împărțită între ambele părțĭ contractante.

După cum se vede, sindicatul a făcut și cu acéstă ocasiă un serviciu real finanțelor nóstre, de care ambele nóstre camere au ținut mult compt, votând fără discuțiune și cu o imensă majoritate legea, de care vorbim.

Scirile ce primim dela Bursele strĕine constată, că tendințele generale s'au îngreuiat la Londra și la Paris. Realisările au fost numeróse și tóte cursurile în reacțiă. Rentele francese, Consolidatele englese și tóte valorile sud-africane au fost mereu oferite și afectate.

In Bucurescĭ, afacerile au fost rare și cursurile au cam dat înapoi. Slăbiciunea e generală aprópe pentru fondurile de stat ca și pentru tóte celel'alte valori, afară de Băncile de Scompt, carĭ au câștigat 2 francĭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 28 Februarie v.

Duelurile lui Ugron. Luptele inversunate, ce de câte-va ḑile se petrec în dieta din Pesta, au avut ca urmare câte-va duelurĭ. Alaltăerĭ a fost duelul între *Banffy* și *Ugron*, cu pistolul, schimbându-se câte douĕ glónțe la o depărtare de 20 de pașĭ. Adversarii *nu s'au rănit.* In acest duel Ugron a fost provocat. — In aceeașĭ ḑi la 4 óre d. a. s'a întêmplat duelul dintre *Ugron* și *Rohonczy*, în care cel dintâiŭ a fost provocătorul. Deja la prima ciocnire, Ugron a rănit pe Rohonczy, tăindu-i complet buza superióră. Medicii constatând incapacitatea de luptă a lui Rohonczy, duelul fù sistat. Ugron încă a căpĕtat o mică rană la brațul drept. — Era sĕ mai aibă Ugron și al treilea duel cu ministrul de honveḑĭ *Fejervary.* Acesta însĕ a refusat a-i da satisfacțiă și a sta pe teren cu Ugron, pe care, ḑice, n'a avut intenția sĕ-l vateme. In urma acésta Ugron a adresat secundanților sĕi o scrisóre, în care spune: „Il credeam un *general viteaz* (pe Fejervary) și numai acum mĕ conving, că el este o *babă bĕtrână*“. Scrisórea acésta a produs sensațiă în cercurile parlamentare și în urma ei se crede, că br. Fejervary va duce afacerea sa înaintea unui juriu de onóre.

D-l Cantacuzino, ministru-președinte român, reîntorcêndu-se în țéră după-ce și-a terminat cura în Tirolul sudic, s'a oprit câte-va ḑile în Viena, unde a fost primit în audiență de Majestatea Sa și a avut o convorbire mai lungă și cu ministru de esterne Goluchowsky. Cu data de 10 Martie se telegrafézá din Viena: La prânḑul curții, ce l'a dat aḑĭ Majestatea Sa, a fost invitat ministrul-președinte Cantacuzino și ambasadorul român Ghica. Au luat parte pe lângă înalțiĭ funcționarĭ ai curții, și consilierii secrețĭ principele Adolf Schwarzenberg, Jaworsky, Unger Raquehem, Steinbach, Bilinszky, Plener, Glantz etc.

Din Germania de nord spre Balcanĭ. Ḑiarele berlinese anunță, că se fac pregătirĭ pentru a-se lega direct Germania de Nord cu Balcanii prin România. Drumul de până acuma prin Galiția la Bucurescĭ era și nenatural, și lung, și scump. Noul drum va fi prin Zsolna-Budapesta-Bucurescĭ-Constanța.

Numire. D-l Ioan *Rațiu*, profesor la preparandia și la școla superióră de fetițe din Blașiŭ, a fost numit, spune „Unirea“, profesor la gimnasiul de-acolo pentru limbile română și maghiară. Noul post și-l va ocupa însĕ numai la tómnă, în luna lui Septemvre.

Bijuteriile soției lui Krivany. Vestitul defraudator al banilor din cassa

---

Intr'aceea Bethlen trece cu avangarda sa granița Ardealului și înaintéză, fără de a întêmpina împotrivire, până la Orăștia, unde erau 400 de soldațĭ împĕrătescĭ sub căpitanul Tesch. Locuitorii perfiḑĭ ai orașului se închid în castelul bisericei, ér soldații, pe carĭ nu-i lasă sĕ intre acolo, sunt bătuțĭ, uciṣĭ și risipițĭ și căpitanul lor cade prins în mânile lui Bethlen.

După câteva ḑile de repaus, avangarda își continuă calea și plécă nóptea spre Belgérad, care cetate avea pe acel timp mare însemnătate fiind reședința voivodului țĕrii, și ca atare sĕ fie privea de capitală. Bethlen înaintând în tăcere până în bărcul de lângă satul Órda, care este aprópe de cetate, contéză, că 'i va succede a surprinde garnisóna, precum îi succese la Orăștia, și va puté pune mâna, fără multe jertfe, pe acest punct însemnat.

In cetate se aflau patru compănii sub căpitanul Petru Spinozza din Bruxella, un om circumspect și fórte energic. Imprejurarea, că Spinozza nu permitea soldaților sĕi sĕ comunice cu orașul, care este aprópe de cetate, precum și estrema sa precauțiune făcură ca planul lui Bethlen sĕ nu reușéscă.

A doua ḑi Bethlen provocă atât cetatea, cât și orașul sĕ capituleze și sĕ recunóscă pe Moise de principe. Orașul capitulează imediat, ér Spinozza ignoréză acea provocare. Bethlen decĭ asediéză cetatea la 20 Aprilie. Eroicul Spinozza atacă trupele asediatorului și aprinde orașul de mai multe laturĭ, dér din nefericire focul sare în cetate, cuprinde reședința voivodului, palatul reginei Isabella, turnul catedralei și depositul de iérbă de pușcă, care esplodând face multă stricăciune. Cu tótă nefericirea acéstă Spinozza nu este aplecat sĕ capituleze, ci sĕ apĕră mai departe.

La cincĭ ḑile după acéstă întêmplare sosesce și Moise cu grosul armatei înaintea cetății asediate și așeḑă castrul Turcilor, Ungurilor, Sêrbilor și al Românilor la Bărăbanț, ér pe al Tătarilor îl dispune separat spre apus dela cetate, la țĕrmul Mureșului.

Din causă, că armata lui Moise nu dispunea de tunurĭ, nu putea sĕ facă nicĭ o stricăciune cetății asediate și reușita întreprinderei devenise astfel mai mult o întrebare de timp și de răbdare, decât de tactică și strategiă.

(Va urma.)

scaunului orfanal dela Arad, Krivany Janos, a voit în tot chipul sĕ facă a se crede, că sutele de mii de florinĭ defraudate de el, le-ar fi folosit pentru împrumutarea altora, dela carĭ însĕ n'a putut scóte banii. A numit chiar persónele, cărora li-a împrumutat banĭ, dér aceste persóne sunt tot ómenĭ de mult rĕposaţĭ. Minciuna nu i-a succes defraudatorului „patriot". A scris apoi soţiei sale, ca sĕ ascundă tóte bijuteriile, pe carĭ i-le-a cumpărat el. Scrisórea acésta a ajuns în mânile judelui de instrucţiă şi s'a ordonat secuestrarea lor. Când organele administraţiei s'au presentat la soţia lui Krivany, acésta a primit fórte grobian pe neaşteptaţii óspeţĭ şi, ne mai avênd în cele din urmă încătrău, a blăstĕmat cu turbare comitatul Aradului şi apoi a aruncat pe masă o pungulită mare de piele, în care se aflau multe inele preţióse, braţlete, diamante, orológe de aur, pietri scumpe, broşe, argintării, carĭ tóte au fost luate de esecutor. Acéstă secuestrare s'a făcut încă în vara anului trecut. Femeia a înaintat recurs în contra secuestrărei şi, după cum se raportéză din Arad, autorităţile superióre acum au adus hotărîre în causa asta. Tribunalul a declarat, că bijuteriile confiscate nu pot fi secuestrate şi trebue a se înapoia femeii, căcĭ bijuteriile soţiei nu pot fi luate în datoria soţului sĕu. Din partea comitatului s'a făcut însĕ recurs până la Curiă, ér acésta a hotărît, că *bijuteriile pot se fiă confiscate*, deóre-ce acestea servesc esclusiv pentru împodobirea femeii. Inelul de logodnă însĕ a ordonat a-se scóte de sub secvestru şi a-se înapoia soţiei lui Kriváuy; tóte celelalte se secvestréză.

O invenţiune aeronautică. Diarele din Viena aduc scirea, că un student român dela facultatea de medicină din Viena, E. Ganea, se ocupă de mult cu problema, de-a construi un aerostat uşor de dirigiat. Teoretica i-a succes şi décă va fini studiile sale şi va afla mijlócele materiale necesare, voesce sĕ se pună pe lucru. Relativ la modul constructiunei nu se comunică nimic, ci se amintesce numai, că Ganea se folosesce de un sistem de abavente puse în mişcare de un motor. Mişcarea înainte séu îndĕrĕpt se face prin diferite posiţiunĭ ale abaventelor.

Defraudare. Funcţionarul orăşenesc Opitz Janos din Györ a făcut şi el ca mulţĭ alţĭ „patrioţĭ", încassând dela cetăţenĭ banĭ pentru dare, ér banii şi i-a ţinut el, şi în cărticelele de dare a însemnat sume false. Pe calea acésta a defraudat 10—12,000 coróne. Acum e arestat.

Curs de antropologia în Bucurescĭ. M'a întêlnit alaltăerĭ — scrie un advocat în „Drapelul" — d-l dr. Minovicĭ eminentul şi simpaticul profesor universitar şi m'a învitat sĕ vĕd aparatele, tablourile şi sala — una din camerile curţei cu jurĭ — unde va începe cursul sĕu de *antropologiă elementară*, ce va preda agenţilor de siguranţă, pentru ca aceştia sĕ înveţe a cunósce cu înlesnire şi pe base sciinţifice pe cei daţĭ în urmărire. Am simţit o mare, o fórte mare mulţumire sufletéscă vĕdênd, că e capabil un Român cu tragere de inimă sĕ facă ceva pentru sciinţa şi practica penală, sciinţă şi practică din nenorocire fórte negligiată pentru noi. Antropologia forméză un studiu larg şi amĕnunţit la universităţile din occident, ea este încadrată în cursul de medicină legală al facultăţei nóstre de medicină şi nu se predă nicĭ-decum la drept. Ceea-ce însĕ în strĕinătate, după cât sciu, nu se face şi ceea-ce inovéză d-l dr. Minovicĭ este predarea cursului de antropologiă în chip elementar şi special personalului nostru poliţienesc. De cunosciinţele antropologice elementare au nevoiă toţĭ aceia, carĭ se devotéză dreptului, dér mai cu séma cei carĭ după lege sunt chiămaţĭ sĕ se întrebuinţeze în materiă penală: procurorĭ, judecătorii de instrucţie şi agenţii de poliţiă. Décă efectele acestui studiu, ce-l începe d-l Minovicĭ, n'ar fi decât sĕ înveţe pe agenţii de poliţie — şi n'ar avea nimic de perdut magistraţii — sĕ recunóscă pe adevĕratul culpabil după signalmentele fisice, încă serviciul ar fi imens. Sunt multe şi din nenorocire dese casurile, când un individ este luat drept altul, fiind-că natura i a făcut sĕ semene. Dér perfecţiune în asemĕnare nu esistă şi numai cunoscênd mijlócele antropologice vei puté stabili adevĕrul.

Mort de spaimă. Kiss Marton, fiiul unui ţĕran bogat din comuna Turda, în Bihor, s'a presentat în primăvara acésta la asentare. Era sdravĕn şi voinic, cu tóte astea s'a presentat tremurând înaintea comisiunei. Când a audit pe medicĭ declarându-l ca bun pentru armată, a esclamat: „Dumnedeule, eu sunt „tauglich!" apoi cădù mort la pămênt, fiind lovit de apoplexiă. A fost robust, dér slab de ânger. Apoplexia a căpĕtat'o din spaimă.

Populaţia Bucurescilor. După ultimul recensĕmênt, ale cărui operaţiunĭ definitive s'au sfîrşit, populaţiunea totală e de *286,081.* Aceştia se împart după vêrstă în: Copii până în vêrsta de 7 anĭ 50,392; copii dela 7—14 anĭ 35.846; copii dela 14—21 anĭ 38,693; Bărbaţĭ dela 21—40 anĭ 108,000; bărbaţĭ dela 40—70 anĭ 54,564; bărbaţĭ trecuţĭ peste 70 anĭ 3,700 — După naţionalitate: Evrei 43,318; Streinĭ supuşĭ 53,056; Românĭ 185,697. — După instrucţiune: Bărbaţĭ, carĭ sciu carte 94,153; bărbaţĭ, care nu sciu carte 51,988; femei, care sciu carte 62,205; femei, care nu sciu carte 73,726; Infirmĭ: bărbaţĭ 338; femei 241. Cetăţeni, cuprindênd şi pe tinerii în vêrstă de 21 de anĭ supuşĭ contribuţiunii, sunt 146.000.

Nihilişti în Polonia ruséscă. In oraşul Dombrava din Polonia ruséscă mai mulţĭ studenţĭ dela şcóla de mine de-acolo au fost prinşĭ şi fără multă cercetare osîndiţĭ la câte trei anĭ de temniţă. După-ce vor espia acéstă pedépsă, vor fi împărţiţĭ în regimentele rusescĭ, unde se servéscă încă câte 6 anĭ. De-odată cu aceştia au mai fost prinşĭ şi arestaţĭ 14 funcţionarĭ dela mine şi o cétă întrégă de muncitorĭ. Se aşteptă sĕ urmeze şi alte arestărĭ. Toţĭ sunt bănuiţĭ cu nihilism.

Francesĭ şi Englesĭ. Din *Paris* se scrie următórele: Principele *de Wales* nu va veni la deschiderea esposiţiei universale, de anĭ de dile încóce regina *Victoria* acum pentru întâiaşĭ dată nu va petrece în Riviera francesă, Englesii ocolesc *Nizza.* Intre familiile englese de aicĭ şi între Francesĭ domnesce cea mai mare încordare socială. Disposiţia anti-englesă a spiriteler o tradéză şi mai bine diarele. Este o foiă umoristică „*Rire*", care prin tot felul de caricaturĭ îşĭ bate joc de Englesĭ şi de regina lor. „Rire" dedică un numĕr al seu esclusiv Englesilor, intitulându-l „*V'la les English*". Envelopa numĕrului e dedicată feciórei de Orlean. Englesii au ucis prin flacărĭ eroica fecióră şi ilustraţia representă chinurile ei când muria mórte de martiră pe rug. Mai sunt apoi şi alte ilustraţiunĭ. Una representă un conduct mortuar, înaintea căruia merge un gardist îmbrăcat în roşu. Praporii sunt provĕduţĭ cu inscripţii ofensătóre pentru Englesĭ. Mai cuprinde o caricatură despre regina Victoria, cu inscripţia: „Etă prea stimata femeiă". Apoi altă caricatură, representând o bonă, care bate cu nuiaua pe-o copilă, pe când preotul anglican cetesce biblia şi domnĭ respectabilĭ privesc chinuirea copilei. Dintr'un colţ, regina Victoria se amuséză în acéstă scenă. Urméză chipul din Napoleon I pe insula St. Elena. In gura lui Napoleon sunt puse cuvintele următóre: „Tóte popórele le-am învins — şi totuşĭ m'a făcut captiv cel mai laş popor".

Un om turbat. O rentieră din Le vallois-Perret (Francia), d-na Fortin, locuind cu fiiul sĕu în vêrstă de douĕ-decĭ şi unu de anĭ, primi dilele trecute visita unui prietin al fiiului sĕu, Paul Bertin. Bertin dejună bine cu amicul sĕu şi cu mama acestuia. La desert se simţi puţin cam indispus şi cerù voiă sĕ se culce puţin. Fortin îşĭ conduse amicul în camera de culcare, unde Bertin se trântì îmbrăcat pe pat şi adormì. Gazdele respectară somnul mosafirului lor până la óra 6 séra, când se deşteptă. In acelaşĭ moment mosafirul îşĭ chiemă cu tótă puterea amicul şi îi strigă: — Vino iute şi omóră-mĕ, te rog, omóră-mĕ! D-na Fortin şi fiiul sĕu alergară şi spectacolul înfiorător, care li-se presintă înaintea ochilor, îi îngheţă de grózĕ. Bertin era de nerecunoscut, cu faţa congestionată, cu ochii eşiţĭ din orbite, cu ghiarele înfipte în salteau patului, se svîrcolea cu spume la gură, urlând şi lătrând ca un câne. El muşca din când în când perinile patului, şi apoi se oprea şi cu ochii plinĭ de lacrĕmĭ striga amicului sĕu: „Oh! móră-mĕ! omóră-mĕ odată!..." D-na Fortin şi fiiul sĕu steteau la îndoélă, ce sĕ facă, când nenorocitul avù un nou acces, începù sĕ sară prin casă, sĕ rupă perdelele, sĕ rupă mobilele şi sĕ urle îngrozitor. In sfîrşit sosiră şi vecinii; şése ómenĭ cu mânile înfăşurate în şervete, pentru a fi feriţĭ de muşcăturĭ, se precipitară asupra nenorocitului turbat şi după o luptă, în care întrebuinţară o forţă ostra-ordinară, reuşiră sĕ-l dobóre la pămênt şi sĕ-l lege. Starea nenorocitului era desperată şi după 24 de óre murì, la institutul Pasteur, în cele mai oribile chinurĭ.

Călĕtoriă la Roma şi Paris. Redacţiunea diarului „Unirea" din Blaşiŭ a pus la cale arangiarea unei călĕtorii la Roma şi de acolo la Paris. Etă ce scrie despre acésta numita foiă:

„Călĕtoria va sta din douĕ părţĭ. Intâia va fi un *peregrinaj la Roma.* Preţul unui bilet de cl. I. dus şi întors cu provisiunea întrégă pe 10 dile costă 150 fl., cl. II. 120 fl., şi cl. III 70 fl.

„A doua, pentru *esposiţia dela Paris*, va fi o continuare a celei dintâiŭ. Dela Roma, — décă se vor afla 30 inşĭ, — grupa va merge la Neapol, unde se va face o escursiune pe Vezuv. De aci prin Florenţa, pasul St.-Gotthard, la Paris, unde călĕtorii rĕmân 7 dile. Călĕtoria acésta va costa, — înţelegêndu-se provisia întrégă, trăsurĭ, hotel, bilete la esposiţiă ş. a. — pentru cl. I. 470 fl. pentru cl. II. 360 fl.

„Plecarea se va face la sfîrşitul lunei Septembre, probabil la 26 n. Preţurile se socotesc dela Pesta şi înapoi. Până la Fiume se va călĕtori cu trenul, de aicĭ cu vaporul până la Ancona, şi apoi ér cu trenul până la Roma. Un bilet de călĕtoriă e valabil 45 dile.

„Dela Paris reîntórcerea se va face prin Elveţia, Germania, Tirol, Viena, Pesta. Orĭ ce informaţii mai detaiate dă cu plăcere Redacţia „Unirii", carea aranjéză călĕtoria acésta, şi carea se va îngriji se procure călĕtorilor plăcerea şi comoditatea cea mai mare. Observăm, că relativ preţurile sunt cu mult mai ieftine, decât la călĕtoria regnicolară, ce se aranjéză la noi în ţéră. Preţurile de călĕtoriă se pot plăti şi în rate lunarĭ."

Impositele în Francia.

Este interesant sĕ scim, cât plătesce cineva, ca sĕ aibă dreptul sĕ fiă cetăţeanul unei ţĕrĭ, séu mai bine dis se aibă onórea sĕ fiă o maşină de produs imposite în mânile deţinĕtorilor puterii.

Din acest punct de vedere cetăţeanul frances duce o sarcină fórte grea. Sĕ luăm, de ex. un contribuabil parisian: ca frances colaboréză la îngrăşarea unui Budget naţional de 3,900,000,000 francĭ; sĕ dicem în cifră rotundă 4,000,000,000. Media populaţiunei francese, fiind de 38,000,000 ómenĭ, ar veni pentru fiă-care individ sĕ plătéscă statului 101 lei 04 b. Şi décă în loc de a lua individĭ ca basă pentru a stabili media, vom lua lucrătorii producĕtorĭ, a căror cifră nu trece peste 9,000,000, avem pentru fiă care din ei, cap de familiă, un imposit anual de 433 lei 33 b. Acésta este partea care se icumbă fiă-cărui locuitor ca cetăţean frances.

Pentru un Parisian însĕ sarcinele sunt şi mai grele.

Budgetul comunei Paris, ca şi budgetul statului, a mers tot mărindu-se de 25 de anĭ încóce. Dela 1870 până la 1899 budgetul naţional a crescut dela 2,100,000,000 la 3,900,000,000, adecă aprópe s'a îndoit; ér budgetul comunei Paris a crescut dela 212,000,000 la 320,000,000.

Parisul avênd o populaţiune de 2,536,000 locuitorĭ, faţă cu budgetul comunei ar veni pentru fiă-care locuitor al Parisului o sarcină de 126 lei 83 b. şi pentru o familiă de patru persóne ar veni 507 lei 32 b. Prin urmare Parisianul supórtă un imposit personal pentru stat, 101 lei 04 b. şi pentru comună 126 lei 83 b. în total 227 fr. 87 b. pe an.

Şi o familiă de patru persóne venind la Paris este supusă la un imposit de 433 lei, 33+507 lei 32 b. adecă în total la un imposit de 940 lei 65 b. pe an, ceea-ce vine 2 lei 57 pe fiă-care di.

Inainte dér de a se gândi la mâncare, la locuinţă şi la îmbrăcăminte, cetăţeanul frances, care trăesce la Paris, trebue sĕ plătéscă statului şi comunei 2 lei 57 b. pe di.

Convocare.

Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ din loc îşĭ va ţiné *Adunarea generală Lunĭ în 6 (19) Martie 1900 la 6 óre p. m. în sala cea mare* a şcólelor centrale.

La acésta învităm pe toţĭ membrii Reuniunei a lua parte.

Braşov, 28 Faur v. 1900.

George Chelariu, preşedinte — *George Vălĕşan*, secretar.

ULTIME SCIRI.

Londra, 11 Martie. Se vorbesce, că guvernul din Transvaal şi Oranje a intervenit la lordul Salisbury pentru pace, cerênd sĕ li-se lase independenţa. Englitera însĕ nicĭ nu voesce sĕ între în vorbă asupra păcii, decât numai pe lângă supunere necondiţionată la condiţiunile de pace, ce le va dicta guvernul engles.

DIVERSE.

Nevestele diplomaţilor turcĭ. In Constantinopol numirile în posturĭ diplomatice pentru strĕinătate se făceau până acum cu óre-carĭ dificultăţĭ, fiind-că diplomaţii respectivĭ au fost împedecaţĭ sĕ ia cu ei şi pe nevestele lor. Coranul însĕ nu interdice prin vre-un articol special, că „nevasta nu póte sĕ urmeze pe soţul ei", când este silit, în interesul serviciului, sĕ părăsescă ţéra şi sĕ mérgă în streinătate, dér obiceiul ţĕrei cere ca soţia sĕ rĕmană în Turcia. Din acéstă causă mulţĭ bărbaţĭ distinşĭ ai statului turcesc au fost nevoiţĭ sĕ renunţe la posturile cele mai onorifice din strĕinătate, din causă că nu voiau sĕ se despartă pentru mai mulţĭ anĭ de nevastă şi copii. De câţĭ-va anĭ însĕ, unele state balcanice au fost mai amabile faţă de representanţii turcĭ şi li-au dat permisiunea sĕ ia cu dênşi haremul, sub cuvênt, că acolo, de esemplu în Belgrad şi Sofia, se găsesc moschee. Cu tóte acestea disciplinaţilor domnĭ din Constantinopol nu le conveniau nicĭ aceste favorurĭ şi rĕmâneau în credinţa obiceiurilor strămoşescĭ. Acum vre-o câte-va lunĭ însĕ, ambasadorul turc din Stokholm şi-a luat nevasta. Şeriful a putut sĕ facă acésta, fiind-că nevasta sa este o princesă egipténă şi egipténa islamitică trăiesce mult mai liber decât coreligionara ei turcă. Cu tóte acestea, nevasta şerifului-paşa n'a putut sĕ ajungă la soţul sĕu, numai sub pretext că face un voiaj la părinţii sĕi în Egipet şi găsindu-se odată afară din sferele puternice ale autorităţilor turcescĭ, a plecat din Alexandria direct spre Stokholm.

Nu de mult s'a întêmplat un cas de precedenţă, care va trebui sĕ provóce o schimbare radicală în starea de până acum. Ambasadorul Ali-Ferrouh-Bey, fiind în concediu, se află în Constantinopol şi a spus Sultanului, că se va reîntórce la postul sĕu numai cu o singură condiţiune: décă 'i-se va permite sĕ ia cu sine şi pe nevasta sa. Cinĭ lunĭ a durat pertractarea acestei cestiunĭ, însĕ Ali-Ferrouh a rĕmas neclintit în hotărîrea sa. In urmă neavênd ce face, Sultanul a consimţit, însĕ cu condiţia, ca nevasta ambasadorului sĕ fiă acompaniată de sora ei. Ali-Ferrouh a plecat decĭ cu haremul sĕu — au mai fost şi douĕ sclave mohamedane — în America, unde de sigur au şi ajuns. Se spune, că nevasta ambasadorului turc este o femeiă fórte inteligentă şi bine educată şi este mult iubită în cercurile mohamedane. Ea este nepóta fostului ministru de rĕsboiŭ Hussein-Avni-Paşa, care a fost ucis din causa învinuirei, că ar fi luat parte la conspiraţia în contra vieţei Sultanului Aziz.

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: *„Caractere morale*, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“. Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât şi prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noştri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăieri, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu“, la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

Scrierĭ scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţĭ bărbaţii de şcólă, Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul scólelor poporalĭ din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiŭ) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, fost profesor în seminariul din Blaşiu şi vicar la Făgăraş. Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invĕţătura creştinéscă, séu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cath. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag, format 8°, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Idei fundamentale în economia politică. D-l *Ioan Socaciu*, vechiŭ profesor la scólele comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broşură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua şi o *nouă teoriă sociologică*, care conţine lucrurĭ de interes scienţific deosebit mai ales pentru specialiştĭ. A cunósce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoélă de mare interes pentru orĭ care cetitor inteligent. Un esemplar costă 65 cr. şi se póte procura séu direct dela d-l autor, în a căruia editură a apărut opul, séu dela Tipografia „A. Mureşianu“.

*

Pentru comercianţĭ funcţionarĭ şi toţĭ ómenii de afacerĭ, precum şi studenţĭ putem recomanda următórele cărţĭ:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la şcóla română gr. or. din Braşov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei“ şi e menită a face marĭ servicii tuturor, carĭ au afacerĭ cu cambii poliţe). Preţul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr).

„Curs complet de corespondenţa comercială“, de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi spediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede şi cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comercială superióră din loc. Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe contabilitatea, adecă ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu*. Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit, aşa ca sĕ fie înţelese de orĭ şi cine; de-asemenea modul de calculare al intereselor la băncĭ şi teoria conturilor curente. Preţul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 18.90	Vênd. 19.—
Argint român.	Cump. 18.40	Vênd. 18.50
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.20	Vênd. 19.30
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd. 11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd. 128.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.70
Renta de coróne ung. 4%	93.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.65
Impr. ung. cu premii	164.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.75
Renta de argint austr.	99.35
Renta de hârtie austr.	99.20
Renta de aur austr.	98.30
Losurĭ din 1860.	136.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	128.80
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	187.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	235.85
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale germane	118.50
London vista	242.75
Paris vista	96.30
Rente de coróne austr. 4%	99.45
Note italiene	90.15

Nr. **2575**—1900.

PUBLICAŢIUNE

In 16 Martie 1900 se vor vinde în biroul revierului orăşĕnosc în Strada Porţii nr. 53, mai mult oferentului prin cale din licitaţiune şi oferte:

1) I-mul cerc economic clasele A) şi B) 1550 m^3.

2) II-lea cerc economic clasele A) şi B) 2050 m^3.

3) IV-lea cerc economic clasele A) şi B) 4010 m^3 **lemne de brad şi moliv.**

Vêndarea se estinde pe un an, folosinţa fie-cărui cerc economic se licitéză separat.

Ofertele provĕdute cu un vadiu de 10% au de a se aşterne până în diua pertractărei şi anume până la 11 óre înainte de prânz.

Condiţiunile se pot examena în biroul revierului oraşĕnesc în fie care Marţĭ şi Vinerĭ înainte de prânz

Braşov, în 28 Februar 1900.

890.1—1 *Magistratul orăşenesc.*

Nr. **2551**—1900

PUBLICAŢIUNE.

Joi în 29 Martie 1900 înainte de prânz la 9 óre **se vor vinde pe cale orală** şi scripturistică la oficiul orăşĕnesc economic realităţile şi pămênturile oraşului Braşov, aflătóre în locul de scaldă **Zizin.**

La vêndare vine aşa numita curie, hanul „Concordia“, scalda de apă curgĕtóre, scalda de putină, promenada cu parcurile şi cu sala de aşteptare, sala de preumblare, pavilonul de musică, şatra de cofetărie, isvórele „minerale“ aşa numite: fântâna Ferdinand“, „fântâna Ludovic“, scalda „Lobogo“ dinpreună cu isvorul lui „Francisc“, sala de aşteptare, şi pâmêntul, parcul Schwarzenberg, complexele de pădure „szakad bükkös“ şi pădurea Lobogó, livadia lobogó, o grădină lângă parcul Schwarzenberg; mai departe două grădinĭ şi livedĭ la olaltă cu **preţul de strigare 36330 coróne 84 banĭ.**

Ofertele au de a se aşterne la oficiul orăşenesc cel mult până la 12 óre la prânz a predilei de oferte, observânduse, că ofertele mai târdiu aşternute nu se iau în consideraţiune.

Condiţiunile de oferte şi acele contractuale se aflu până la diua pertractărei de oferte, la oficiul orăşenesc economic în decursul orelor înainte de prând dela 8 până la 12 óre, spre examinare şi decopiere.

Braşov, în 28 Februar 1900.

890, 1—2. *Magistratul orăşĕnesc.*

Sz. **7142**—1899. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint tlkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy a keleti F.-Szombatfalva szegény-alap végrehajtatónak Popa Eva s társa végrehajtast szenvedő elleni 70 frt. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén lévő Felső-Sombatfalvan fekvő, a Felsö Sombatfalvi 198 számu tljkvben

528. 567	hrsz.	ingatlanra	170	fl.
660/1	"	"	7	"
2263	"	"	47	"
2277	"	"	10	"
2599	"	"	4	"
2716, 2718	"	"	44	"
3123	"	"	9	"
3180/2	"	"	10	"
3746	"	"	4	"
3863	"	"	5	"
4411	"	"	20	"
5280	"	"	3	"
5417	"	"	33	"
6295	"	"	71	"
6501	"	"	18	"
6510	"	"	23	"
6534	"	"	12	"
6786	"	"	5	"
7022	"	"	12	"
7076	"	"	3	"
7099	"	"	3	"
7103	"	"	10	"
7250	"	"	8	"
7284	"	"	7	"
7384	"	"	6	"
7451	"	"	27	"
7460	"	"	19	"
7474, 7484	"	"	14	"
7993/2	"	"	2	"
8203	"	"	2	"
8517	"	"	2	"
9181	"	"	10	"
9188/1	"	"	10	"
9204	"	"	4	"
9206	"	"	2	"
10293	"	"	4	"
10509	"	"	5	"
10357	hrsz.	ingatlanra	7	frt.
10372	"	"	5	"
10377	"	"	8	"

A felső-szombatfalvi 233 sz. tljkben

638, 639	hrsz.	ingatlanra	186	frt.
644	"	"	47	"
2078	"	"	15	"
2690	"	"	21	"
2893	"	"	40	"
2929	"	"	26	"
3120	"	"	34	"
3311, 3313	"	"	44	"
3439	"	"	20	"
3631	"	"	24	"
4181	"	"	5	"
4267	"	"	4	"
4258	"	"	3	"
4793	"	"	6	"
5258	"	"	12	"
5665	"	"	10	"
5940	"	"	6	"
5941/1	"	"	2	"
5943	"	"	12	"
5945	"	"	12	"
5949	"	"	9	"
7060, 7065 / 7068/11, 7070	"	"	176	"
7205	"	"	14	"
7410	"	"	16	"
9551	"	"	51	"
9552/3	"	"	11	"
9649	"	"	17	"
10307	"	"	6	"
10310	"	"	7	"
10318	"	"	8	"
10329	"	"	5	"

ban az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900 évi Mártius hó 28-ik napján délelőtt 9 órakor** Felső-Szombatfalván megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1899. évi november hó 22 én.

A kir. törvényszék mint telekönyvi hatóság.

CSÁSZÁR
kir. albiró.

880.1

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Trenul de persóne la 8 óre dim.
II. Tr. accel. peste Cluşiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 óre — min. dim.
II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. séra.

Dela Kezdi-Oşorhéiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la 8 óre 25 m. d., (are legătură în St.-Georgĭ cu Ciuc-Szerda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de persóne la 1 óră 51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. sera, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zêrnescĭ la Braşov (G. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 óră 13 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim
II. Trenul de pers. la 1 óră 51 min. p. m.
III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov:

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. diminéţa
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la 3 óre 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia-Cluşiu) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de persóne la 5 óre 19 min dim. (are legătură cu Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zêrnescĭ (G. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la 9 óre şi 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 óre 18 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.